

אליהו חלפון הלוי

(פירט תק"ב - פאריז תקמ"ו)

שיר "השלום"

הנשא הקיון ושאו יתדיו פתחי מחשבומי.
בנות המליצה, בואינה, פתנה רוס סן בשירומי,
נא מנצים ומירות, הלנני צני רגע בנורו,
אש הנמיר תוקד בקרבי, רוס השיר בכליומי
תנה הננור לי, או הגבל בנורי במיתריה... 5

בת-צמי, אמרתי אשקחה ביום כל-תונה נצצר;
אמרתי, בצאת שמש השלום אומר בצפור בצר.
צת ראיתה נגה האכיב מנגד לה זורחת;
אמרתי, בחובל בקלות רצם, סושה נסצר.
בן אשורר צת יתדלון הקולות ואש מתלקחת. 10

השיר הזה נדפס בעברית ובתרגום צרפתי וכן גם בתרגום
גרמני. וזה שער הספר: השלום, השירה הזאת שרו היהודים
בבית תפלתם פה פאריס ביום הושב החרב לנזן יום א'
כסלו ה"א תקס"ב, ממני אליהו חלפון הלוי ממירודא Paris
An X (1802).

5 הגבל, סמן.

7 בצאת, במקור: כבוא.

תה, עת צבקה, למה תלחציני שחזות כוס הרצל?
גם צפה, מדוע אןכור עוד היום ימי המצל,
כמו קני גר אסרו צמי וארצי בנחשתיים?
קיום הנלדו, בת כנורי, למה קבת בלצל
אכסה סניך בצציף הקנשה קסתח צינים? 15

הוי ימים רבים הולידו השמש והירח.
וישבי צרפת היו כצאן תמימה בבית המטבח.
הרשע בראשה כתר מלכות, בגדה חצי מנת,
הפקה כמו-רגע היכל הענג אל בית מרוח,
ארץ הטובה בערן גן אלהים אל חצר מנת. 20

אם יש את נפשך הכר סחדות אלה ימי המרים.
רצי, בליל הסמו לכה בדר, יחיד בין אבני קברים.
עת השמים בלי נגה, האחו מבלי צבע,
כככות השחל ביצר, בת-הנענה בקרים,
נירקב העץ ממצל, תחטיף חללי טבע. 25

כאשר יוצף הקקיע ויגמו כל-גלי ימים,
ושרצי המים נאנחים בסוף על-חוף האגמים,
רוח צפון הולך ובוכה בין ראשי הבקאים,
אז קול צלה נדף כאשר ירדף קחברת צמים,
וניד כל-רמש בצסר אל אוניה כמצצדי קסאים. 30

15 אכסה, ע"פ בראשית לח, יד, כא.

19 בית מרוח, בית אבלים. השווה כתובות סט, ב.

29 צמים (איוב ה, ה) שודדים,

אם בין שצורכה הלזאת, חרדת אנו וציון.
נפשה נוצ תנוצ בשפכת מיין.
ותפחד כל-רגע מרבות זלצפות סביביה.
כי בא יום מהפכת הבריאה אל אפס ואין.
אז אמור: הנה מבת צרפת ימי צנייה ומרודיה. 35

מודעי, אם אגידה לאונגים את-כל-אשר קרה.
אל היפה בקל-הממלכות משך ימי הצרה.
הן דמעות תשקכו כנחל, לבכם ימס פמים.
אך מה אנוכר רצמים צברו, אם היום יום קרה? !
מה-לי ולחשבת הליל, והשמש בשמים? ! 40

אכל, אהה, מי היו כל-אלה גבורי המלחמה.
יבאו נגדי כנחל שוטף, מקדם צד ימה? !
שמעו, אחי, שמעו קול התף, קול מאסף המחנות.
קול התותח ברום בקול הרצם ביום החמה.
בין חשך, צנו וצנשל, יבויק-בנק הסריונות. 45

שאו ציניכם שמימה, השמש בזבול נצרת,
מקדרות אפל וציסה, ילידי אש, אבק ועפרת,
ומודע אל-רגל מודע, רע אל-רגל רע,
נופל ארץ, קר באבן שיש, האדמה סופרת,
תחת משאת החללים, דם אדם כנסל נובע. 50

נתקו מוסרות המנות, רתוקות בני שפת.

קנה

אליהו חלמון הלוי

שְׂרֵי צִלְמוֹת הַלְמוּ כָּל-יְדֹלְתֵי שְׂאוֹל מִתַּחַת,
שִׁבְרוּ יַחְדָּו בְּרִיחֶיהָ מִסְבִּיב, כָּאוּ עָלֵי חֶבֶל,
וַנִּקְרָשׁוּ מִצֵּל עֵבֶר שָׁנִיָּה כֵּל עֲדָן וְנִסְתָּ,
וַיִּמְלִיכוּ תַחְתָּם יְגוֹן, עָצַב, בְּכִי וְאָבָל... 55

אָמְרוּ: אֵין מְנַהֵל לְאֵלֶּה הַצֹּאן, אֵין לָהֶם אֲדוֹנִים,
בְּמִסְכְּנוֹת אֵין מִסְפּוֹא וְתִבְּנָן, בְּשִׂדָּה אֵין וַרְעוּגִים,
הַלּוֹחֶם בְּלִי גֶשֶׁק וְחֶרֶב, גַּם אֵין סוֹס לְרוֹכֵב,
אָפֶס הַזָּהָב מִכּוֹר וְאֵין כָּל-כֶּסֶף בְּמִטְמוּנִים,
לְקַצֵּין אֵין שְׂמֵלָה וְכַנֵּד וְאֵין מִשְׁקָב לְשׁוֹכֵב. 60

אֲצִילִי אֶרְצָם בְּרַחוּ, וְהַנְּשָׂאָר כִּיְלֵד שְׁעִשׂוּעִים,
רַבִּי לֵבָב הֵם, יַחְרְדוּ כִּשְׁפָנֵי הַסְּלַעִים
בְּרִאוֹתָם מִנִּגְדָּ לָהֶם שְׁרִיזוֹן כִּידוֹן וְחֶרֶב,
בָּטַח נְבוּזָאָה אֶל-אֶרְצָם, וְקִרְצָה לְעֶשֶׂר קִרְצִים,
וְשִׁסְעָה כַּאֲשֶׁר יִשְׁפַע גְּדֵי-עֲזִים מִן וְאֵבִי-עֶרְב. 65

הַקְּלָמוּ, מוֹשְׁלֵי אֶרֶץ, הַקְּלָמוּ עַם-גְּבוּרֵיכֶם,
הַתְּסַבְּאוּ יַחְדָּו, הַתְּסַבְּאוּ וְרַגְזוּ בְּמִבְצָרֵיכֶם,
תִּכְפּוּלוּ שׁוֹמְרֵי הַחֹמוֹת, תוֹסִיפוּ חוֹמוֹתַיִם,
מִחֲנוֹת אֵלֶּה גְּצַלְתֶּם, כָּאוּ עַד-פֶּתַח שְׁעָרֵיכֶם,
עַם תִּפְשֵׁי קֶרֶב וְכָא, הוֹלֵךְ וּפּוֹחֵז בְּמַיִם. 70

בְּלִקְבוֹ אֶהְבֵּת אֶרְצוֹ, וּבְיָדוֹ חֶרֶב לֹטְשֵׁת.

61 ארצם, במקור: ארציהם.

66 מושלי ארץ, אויבי צרפת.

75 עו ונוֹרָא כְּאַרְיֵה בְּטַרְפֵּי, מִהִיר כְּחַצֵּי-קֶשֶׁת.
מַצְבּוֹ בַשָּׂדֶה הַמְצַרְכָּה כְּמוֹ נֶד בְּרִזְל וְשִׁישׁ.
רוֹכְבֵיכֶם גַּם סוֹסֵיכֶם תִּמְהוּ, לֹא יוֹקְלוּ אֶשֶׁת.
יִרְצְדוּ וַיָּשׁוּבוּ אַחֲזֹר כְּשֶׁה תָּמִים בְּסָגְשׁוֹ לְיֵשׁ.

80 אִין מַעְצָר לְרוּחוֹ, כְּנִמִּים רוֹעֲשִׁים בְּיוֹם סַעַר וְסִגְרִיר
כֵּן הוֹלֵךְ שׁוֹטֵף וַיִּפֹּץ מִסּוֹלְלָה עַד-מִבְּצָר יַעִיר.
כְּתַנִּין בְּסִנְסִירָיו כֵּן עוֹבֵר כָּל נֶסֶל בְּאִין אֶשֶׁר.
הָרִי שֶׁלֵּג, הַנְּשֹׂאִים, בְּעִינָיו כְּחֶצֶץ וְאֶבְנֵי גִיר,
עוֹלָה וַיִּוְרֵד, הוֹלֵךְ וְכָא, כְּאֶשֶׁר יַעִיף הַנְּשֹׂר.

85 רְאִשֵׁיכֶם עוֹמְדִים מְרַעֲדִים כְּשִׁכּוֹר בְּהַקִּיצוֹ מִחֶלֶם.
מִחֲנִיטִים אֵלֶּה וּמִרְכָּבוֹתֵיכֶם, מִי הִבִּיאֶם עַד-הַלּוֹם ?
הַסִּסְרֵי תְּרַבּוֹת נִחְנוּ, הָאִין גְּבוּרִים בְּמִמְנַנּוּ?
רְדוּ אוֹיְבֵיכֶם, מֵרוּם כְּסֻאֲכֶם, מַלְכִים, רְדוּ וְצַנּוּ שְׁלוֹם.
בְּאוֹ כְּרַעוּ בְּרַךְ אֵל הָאִישׁ הַהוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ ...

90 שְׁבַרְתָּ כָּל כְּתוּקוֹת הַצֶּמַח הַזֶּה, קָרַמְתָּ דְרֹר,
אֶמְרַתְּ, עֲבָדֵי עוֹלָם בַּל יִהְיוּ שׁוֹב נְגִידֵי הַדּוֹר.
אֶסְפְּסוּף כִּי יִמְלֹךְ, שְׂרָבִיטוֹ אַף בְּרִזְל וְעוֹסְרַת,
מִגְבִּיָּה הַרְשַׁע עַד-מְרוֹמֵים וְהִישֵׁר בְּבֵית הַבּוֹר,
הַחֲקֵמָה כְּאֶמֶת גְּחֻשְׁבַת, אֲנִלַת לָהּ גְּבַרְתָּ ...

דְּלַקְתָּ צַחְרֵיהֶם בְּמַדְבְּרוֹת, בֵּין גְּתִיבוֹת כְּפִיר נֶשְׁמַל.

76 אין מעצר לרוחו, של אותו עם חפשי.

85 האיש ההולך לפנינו, נפוליון.

קנו

אליהו חלפון הלוי

אֶרֶץ. אֶבְנֵיָהּ אֶבְנֵי אֵשׁ, עֲפָרָהּ גְפָרִית וְנָחַל.
בְּמִקּוֹם אֵין צִיץ וְפָרַח, סָרְחֵי אֶל-מְנוֹת אָרֶיִת.
שְׁחִיתָ כּוֹס הַתְּהֵלָה, בְּמִקּוֹם אֵין נֶהָר וְנָחַל.
בְּשִׁמּוֹת אֵין אָדָם. שִׁמְךָ בֵּין גְּדוּלֵי אֶרֶץ הַתּוֹיֹת. 95

צִיָּיָה מְלֵאִים כְּלֵי מִשְׁחִית, מִפְּזָרֵי אָסוֹן וּמֵאֲנִיָּה,
הוֹכִילוּ גַם הֵם חֲקָמָה נִבְצַת, הַשְּׁפֵל וְחוֹשֶׁיָה.
הַיָּם רָאָה נִישְׁמַח, וַיִּכְרֹת בְּרִית אֶת הַרוֹם.
גָּזַר בְּמִשְׁבָּרָיו וַיַּצְמִדוּ שְׂאֵנָן כְּשֶׁה דוֹמָיָה.
עַד יַעֲבֹר יָדִיד הַחֲקָמָה, עַד יַעֲבֹר יָדִיד הַנְּצוּת. 100

מֵאוֹר הַיּוֹם, מוֹשַׁל הַרְגָעִים, הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים,
אֶתָּה תִּשָּׂא בְּחֻקָּךְ אֲשֶׁר כָּל-תְּנוּב וְכָל-נְצָנִים,
אֶתָּה תִּשָּׂא בְּחֻקָּךְ שְׁנוֹת תְּבֵל וַצְבָאֵיָה.
שְׁפוּף נָא נַחְלֵי חַיִּים וּמְגֵד עַל צִיצִים וְדָנִים,
בּוֹא אֵל אֲשֶׁרְךָ הַעֲדָמָה וְתַלְדָּה כָּל תְּנוּבוֹתֶיךָ. 105

אָמַר אֵל בּוֹרְאֵיךָ, הָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָמִים מֵאֵין סְפוּרוֹת,
וַיִּרִיק עַל הַיָּסֵף בְּאַרְצוֹת בְּרַבַּת בְּחִיר הַמְּאוּרוֹת.
צוּ אֵל יִפְהַפְיָה בְּכּוֹכְבִים, אַחֲתָךְ הַיָּרֵם,
שְׂאֵל נָא מֵאַחֲיוֹתֶיךָ, כָּל אֵלֶּה בְּנוֹת הַמְּזוּרוֹת,
לְהַנִּיחַ מִשְׁדֵּיָהוּן עֲסִים וּמִתֵּק לְכָל סָרִי וְצוּמָם... 110

100 ידיד החכמה, כינוי לנפוליון.

107 היסה בארצות, צרפת.